

14 jaar gebrekkig mestbeleid afgestraft

Europese nitraatveroordeling dwingt Vlaanderen orde op zaken te stellen

Het Europees Hof van Justitie heeft er geen twijfel over gelaten. Het Vlaamse mestbeleid zit grondig fout. De kern van de veroordeling – *‘Vlaanderen moet kwetsbare gebieden afbakenen conform de Europese regelgeving’* – verrast absoluut niet. Sinds de goedkeuring van de nitraatrichtlijn in 1991 hebben alle opeenvolgende regeringen steeds nagelaten dit te doen. Ook de huidige regering wordt door de veroordeling gevat. De stelling van de Vlaamse regering, dat deze veroordeling enkel op het verleden slaat, snijdt geen hout. Het mestbeleid is vandaag nog steeds even ontoereikend als enkele jaren geleden. Vraag is of de Vlaamse regering nu de kans zal grijpen om eindelijk orde op zaken te stellen. Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt pleiten voor een nieuw mestdecreet om het Vlaamse mestoverschot daadwerkelijk en volledig weg te werken. De huidige voorstellen van minister Peeters zijn daartoe ontoereikend.

De uitspraak van het Europees Hof van Justitie is een zware blaam voor alle Vlaamse regeringen die de voorbije 14 jaar systematisch de Europese normen hebben genegeerd. De ‘nitraatrichtlijn’ dateert van 1991. Reeds in 1993 moest Vlaanderen haar ‘kwetsbare gebieden’ hebben afgebakend, conform de 3 criteria uit de richtlijn (nitraat in oppervlaktewater, nitraat in grondwater, eutrofiëring). Onder druk van de landbouworganisaties - die hierin een grote verantwoordelijkheid treffen – heeft geen enkele regering de moed gehad orde op zaken te stellen. Hiervoor krijgen wij vandaag de rekening gepresenteerd.

Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt vragen dat de huidige Vlaamse regering zou breken met deze kwalijke traditie en in overleg met alle betrokkenen – landbouwers, milieuverenigingen, wetenschappers – een beleid zou uitstippelen dat aan de Europese criteria voldoet. Het correct afbakenen van de kwetsbare gebieden is daarbij een eerste stap. De regering heeft de mogelijkheid om dit de komende weken ook effectief te doen.

Even belangrijk is dat er nu ook snel werk wordt gemaakt van een nieuw mestdecreet dat gericht moet zijn op het daadwerkelijk wegwerken van het mestoverschot.

Het mestoverschot in Vlaanderen bedroeg volgens de laatste officiële cijfers¹ 21 miljoen kg stikstof en 6 miljoen kg fosfor. Het gaat om ongeveer 15% van de officiële mestproductie. Het betreft hier een overschot waarvoor de landbouw geen afzet heeft gevonden en dat niet mag worden uitgereden.

En deze officiële cijfers dekken niet eens de volledige werkelijkheid.

Een eerste vertekening gebeurt bij het bepalen van de ‘mestproductie per dier’, waarop de officiële totale mestproductie is gebaseerd. Deze ‘mestproductie’ wordt systematisch onderschat.

Een tweede vertekening is de overschatting van de draagkracht van de ‘afzetruimte’. Zelfs in ‘kwetsbare gebieden’ mag vandaag nog 170 kg N/ha worden uitgereden. Dit

¹ Cijfers uit het voortgangsrapport mestbank 2004 - oktober 2004

is beduidend meer dan de gewassen absorberen en draagt dus bij tot het uitvloeien naar oppervlakte- en grondwater.

Het reële mestoverschot bestaat niet alleen op papier, maar wordt ook gemeten in oppervlakte- en grondwater. De hoeveelheid nitraten en fosfaten daalt niet langer, ze lijkt volgens de laatste gegevens zelfs opnieuw te stijgen.

De enige effectieve weg om het mestoverschot terug te dringen, bestaat erin het aantal dieren drastisch te verminderen.

Het voorstel van Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt

1. Herafbakenen kwetsbare gebieden

Afbakenen kwetsbare gebieden op basis van de drie criteria van de nitraatrichtlijn.

2. Herberekenen mestproductie per dier

Een realistische berekening moet toelaten de officiële gegevens in overeenstemming te brengen met de werkelijk geproduceerde hoeveelheid mest.

3. Herberekening plaatsingsruimte

Er moeten realistische maximumhoeveelheden mest worden bepaald per oppervlakte, teneinde het wegvloeien naar grond- en oppervlaktewater beter te beheersen. Hierdoor wordt het mogelijk de aanwezigheid van stikstof in water terug te dringen.

4. Berekenen nutriëntenemissierechten in functie van de reële plaatsingsruimte

In zijn nota 'krachtlijnen voor het nieuwe mestdecreet' geeft minister Peeters aan dat hij de landbouwbedrijven individuele en verhandelbare nutriëntenemissierechten wil toekennen. Dit lijkt ons een goede werkwijze.

De minister wil deze 'nutriëntenemissierechten' laten samenvallen met de bestaande 'nutriëntenhalte' per bedrijf. Dit bevestigt de huidige toestand. Het betekent dus dat er een een belangrijk mestoverschot blijft bestaan.

Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt eisen dat het reële mestoverschot procentueel in mindering wordt gebracht van de 'nutriëntenhalte' om de nieuwe 'nutriëntenemissierechten' per bedrijf te berekenen.

5. handhaving

Het systeem moet – eens ingevoerd – sluitend worden gemaakt door correcte handhaving en strengere controles.

Meer info:

Jan Turf, Bond Beter Leefmilieu, 0478 809 809

Jos Gysels, Natuurpunt, 0476 412 741